

УДК 2:81'42:82 (73)

О. Г. Шостак

ОБРАЗИ ХРИСТИЯНСЬКИХ СВЯЩЕНИКІВ У ТВОРАХ ПИСЬМЕННИКІВ ІНДІАНСЬКОГО РЕНЕСАНСУ

Знайомий багатьом літературам образ християнського священика у творчості письменників Індіанського ренесансу не копіюється за установленими канонами, а виражається мовою національної ідентичності. Такі визначні індіанські письменники сьогодення як Н. Скотт Момадей, Луїз Ердріч, Джордан Вілер і Шірлі Стерлінг створюють його у своїх текстах аби розповісти про негативний вплив християнства в історії корінних народів Північної Америки.

Ключові слова: література корінних народів Північної Америки, індіанська ідентичність, Індіанський ренесанс, християнський священик, резидентські школи.

Образ християнського місіонера-мученика, що несе євангельське світло віри дикунам Нового Світу і готовий прийняти жакливу смерть від їхніх рук за це, – добре розтиражований у літературній белетристиці. Мало хто із читачів задумувався про справжні потреби цих «дикунів» у подібному просвітництві. Місіонери, попри усю їхню нездатність пристосовуватися до життя в нових умовах, були надзвичайно небезпечними для корінних жителів обох Америк не лише тому, що із ними в поселення входили смертельні хвороби, до яких у індіанців не було ні імунітету, ні ліків, християни були уособленням тих змін, котрі зруйнують звичний уклад життя і змінять його назавжди.

Від моменту висадки на американській континент білі намагалися «апропріювати» корінних жителів із реаліями вже відомих їм культур. Так висувалися думки про те, що індіанці були занесеними морем потомками фінікійців або китайців, єгиптян або одним із втрачених колін Ізраїлю. Проте для самими корінних американців це питання ніколи не поставало. Існувала незліченна кількість оповідей про створення світу і людей, ці історії варіювалися від регіону до регіону. Подібно до Біблії, ці розповіді були основою духовних вірувань.

Бріана Берк вважає, що збереження племінної релігії дає можливість говорити про збереження племінної ідентичності і навпаки, що у той час, як «корінні общини борються за вітальність своїх релігійних переконань серед молоді, мейнстримна поп-культура перекидає ці переконання, щоб змусити молодь соромитися власного походження» [5, с. 8]. Дослідниця пише про те, що профанація релігії веде до святотатства, а воно, у свою чергу, до деградації церемоніальних практик.

Н. Скотт Момадей проголошує святотатство найбільшим ворогом корінної ідентичності, «крадіжкою священних основ» [9, с. 76]. Християнські резидентські школи, що забирали дітей із рідних домівок на більшу частину року, робили неможливим передачу багатьох священних знань, бо як пояснює Т. Кінг, існує особливе місце і час для передачі знань. «Деякі оповідки можна переповідати будь-коли й будь-де. Та більшість розповідається лише зимою, коли сніг лежить на землі або під час священних церемоній чи особливих календарних днів. Деякі знання можуть бути передані лише конкретною особою або тільки однією сім'єю. Тому, коли історії корінних народів стали з'являтися друком, виникла загроза зруйнувати їх священні основи, оскільки вони були відірвані від часового і просторового контексту» [8, с. 153-154].

Індіанський світогляд, що є основою життєвого устрою і світосприйняття індіанців, вступав у кардинальне протиріччя із християнською ідеологією. «У Книзі Буття ми розпочинаємо з ідеального світу та після падіння під час якого ми здобуємо знання, ми втрачаємо гармонію і безпеку саду і є виштовхнутими у хаотичний світ жорстоких краєвидів і небезпечних тіней. У корінній історії ми розпочинаємо з води і грязі¹, але через добрі діяння Жінки, що впала з Неба, її близнюків і тварин поступово перетворюється із безформного невиразного світу до світу із різноманітними формами, складного і досконалого. І нарешті пост-садовий світ, що ми успадкували повністю просякнутий військовим духом, світ постійної війни – Бог проти диявола, люди проти стихій, або якщо вірно висловитися – це світ постійної кон-

1 Кінг говорить про історію створення світу черокі.

куренції. Наша ж історія творіння говорить про мирний світ, основна турбота у якому полягає не у боротьбі добра із злом, а у підтриманні міцної рівноваги» [8, с. 24]. Основою життя у корінних націй вважалася гармонійна рівність усього суцього. «Християни вірять, що їхній Бог відділений від людства й може поступати як йому заманеться без будь-якої допомоги з боку свого творіння, у той час як нехристиянські племена розглядали роль людини у світі як динамічну, творчу і відповідальну. У їхньому світогляді відводилася рівна, а іноді й вища роль усім тваринам, рослинам, мінералам (іншими словами усій біоті), у порівнянні із тою, що їй посідала людина» [3, с. 57].

Образи християнських священників і святих є обов'язковим атрибутом творчості багатьох письменників Індіанського ренесансу, вони є трансформованими іонаціональними кодами, що мають репрезентувати транскультурний досвід колоніалізму. Нарочита віктимізація цих образів продукує іронічність наративу, яка з одного боку репрезентує приховані значення колоніальної політики, а з іншого відсторонюється від нього, породжуючи метафоричну бінарну опозицію.

Першим таким образом є брат Ніколас, причислений до лику святих, у романі Індіанського ренесансу «Будинок, створений із світланку» Н. Скотта Момадея, чий «страждання» постають перед читачем на сторінках його щоденника і листів до благодійників. Поряд із незадоволенням паствою із місцевого населення із їхньою складною транскультурною моделлю ідентичності, головною проблемою «святого» є відсутність достатньої кількості коштів і леза для гоління. Користуючись роллю духовного пастора, Ніколас маніпулює своїм положенням для досягнення матеріальних зисків, торгуючи місцями у раю: «Чому ти не прислав мені лезо і пасок, а ще трохи грошей? А я чекав. Казав же я тобі, що моє зовсім ступилося, а я нічого не маю окрім шматка волячої шкіри, нерівної і товстої. Не можу ним гострити лезо і дряпаю обличчя, а замість мила маю використовувати мильний корінь. Така дрібниця, а ти ще вважаєшся моїм благодійником. Ти заздриш моєму місцю при Господі і очікуєш, аби я замовив перед Ним за тебе слово. Не дочекаєшся допоки сам дешицю для мене не зробиш. Хай відомо тобі стане, що маю друзів і благодійників перед тебе, і що вони мають більше прав на Царство Небесне, а тобі насилу місце там розшукається. Тому подумай над цим і зваж на мої і свої потреби. Якщо ж

Катарина погано говорить про мене, повідом про це мені. Бо прокляття її обернуться проти тебе і дітей твоїх. Думаю, що робить вона це всякий час, але ти повідом про це мені, і благословлю тебе як кращого свого брата і друга. Ти знаєш, що через мене врятуєшся. Я багато думав над твоїм спасінням, як важко воно тобі може датися, проте для мене – це за виграшки» [10, с. 52].

Не менш комічно виглядає у романі і послідовник брата Ніколаса отець Ольгін після прочитання цих «одкровенень»: «Отець Ольгін втішився, заглянувши у самісіньке серце святого. Він розраховував, що зробивши це, він заглибиться у власний дух, досягнувши невеличкого екстазу. Дух його стривожився, таке його покликання. Та він отримав у дарунок святість іншої людини і облачення це дуже пасувало йому» [10, с. 53]. У такий спосіб історично складене іронічне ставлення до ідеології завойовників антропологізується у тексті роману, виявляючи себе у долях окремих постатей. Протягом роману, попри гучні заяви про тяжкість пасторського служіння, ми не спостерігаємо жодних справжніх його виявів. Найбільшим здобутком отця Ольгіна є невдала спроба переконати випадкову гостю із Лос-Анджелеса у важливості свого статусу. «Із самого початку він почав пастирським тоном напучувати її, виходячи із власних забобонів, прагнучи досягти глибин Езопа і Книги Буття» [10, с. 71].

Момадей користується цими образами аби передати суть привнесеної завойовниками західної цивілізації, що вибудована на християнських догмах, як ідеологічної фікції, що передбачає надання переваги жменьці чужих для автохтонного населення цінностей та ідей, які небагато важать поза контекстом завоювань.

Іншим важливим письменником, що звертався до образів священників, була Луїз Ердріч у епопеї «Любовні чари». У наших попередніх розвідках уже були розглянуті образи отця Даміана і сестри Леопольди, які функціонують у перших романах епопеї таких як «Любовні чари», «Сліди», «Палац Бінго», «Останній звіт про дива у Маленькому Безконяччі» [...], тому ми зосередимось на аналізі текстів романів «Голубина чума», «Круглий дім» і «Ла Роуз».

На відміну від Н. Скотта Момадея, одного з небагатьох хто на письменницькому Олімпі має сто відсотків індіанської крові, а отже може похвалитися традиційним вихованням, Луїз Ердріч має змішане франко-німецько-індіанське (вона є

членом племені оджібва) походження, тому тема християнства для неї є досить дражливою. На початку письменницької кар'єри сама мисткиня у своїх численних інтерв'ю говорила, що не мала стосунків із жодною із релігій окрім католицизму. «Попри те, що традиційна релігія народу оджібва процвітає, я не відчуваюся достатньо комфортно для того, щоб обговорювати її. У мене є свої претензії до католицизму, проте тобі не дано змінитися, якщо тебе виростили католиком. В тобі укорінений цей символізм, відчуття провини і все інше, й тобі не дано позбутися усього цього» [4, с. 104]. Проте з часом її ставлення до католицького вчення кардинально змінилося і в іншому інтерв'ю вона виголосила, що найщиріше її бажання полягає у тому аби «не стояти у Бога на дорозі. На справді я бажаю аби Бог не звертав на мене уваги і я мала можливість займатися повсякденними справами й вести тихий спосіб життя» [11, с. 49]. Попри це Ердріч продовжує шукати точки перетину між двома світоглядами: «Мова Біблії надзвичайно захоплююча. На мою думку власне послання Христа про любов має багато спільного із основами релігійного вчення оджібве. Проте ніщо у церковних догмах не має цієї чистоти, усі вони просякнуті настановами праведного життя. Та мені не затишно серед усього цього» [11, с. 54].

Саме з урахуванням суперечливого аспекту психологічної адаптації письменниця вибудовує образи священників, монахинь і пасторів у своїх романах. Ті з них, хто на справді несе світло Христової віри як то отець Даміан і отець Тревіс є недостойними свого сану з тієї чи іншої причини відповідно до догматів церкви. Отець Даміан – справжній пастир відринуті колоніальним світоглядом пастви є насправді жінкою Агнес Де Вітт, у минулому сестрою Сесилією, що пішла з монастиря через свою неспроможність визначитися, що для неї важливіше служіння Богу чи музика. На екзистенційне питання свого персонажа письменниця дає досить оригінальну відповідь. Саме на даху рояля, подарованого їй коханим чоловіком, Агнес рятується під час повені. Зійшовши на берег, вона знаходить труп малодушного отця Даміана, котрий сумнівався у правильності власного призначення – йти до Маленького Безконяччя, населеного народом оджібва. Агнес перевдягається у його одяг і приймає на себе його зобов'язання перед церквою і Богом (роман «Останній звіт про дива у Маленькому Безконяччі»).

Отець Даміан стає хранителем древніх традицій народу оджібва, у часи коли законодавчо було заборонено проводити традиційні церемонії, своєю присутністю під час церемоній у Круглому будинку, який на справді був священним місцем народу оджібва, він захищав їх від арешту і ув'язнення. «У старі часи коли індіанцям не дозволялося виконувати їхні релігійні церемонії, ну не такі вже й давні – до 1978 – Круглий будинок використовувався для церемоній. Люди робили вигляд, що це клуб для танців або приносили із собою Біблії. У ті дні вогники машини священника добре проглядалися через південне вікно. До того як священник або суперінтендент Департаменту у справах індіанців прибуде водяні барабани, сумки із священними реліквіями і сувої березової кори разом із священними трубками були вже у моточовнах посеред озера. Натомість діставалися Біблії і люди вголос читали із Еклезіяста. Чому саме цю частину? Глава 1, вірш 4 “Покоління відходить, й покоління приходить, а земля віковечно стоїть!” <...> Був один католицький священник, що любив сидіти там із нашими шаманами і святими людьми. Отець Даміан завжди відсилав суперінтендента, після чого водяні барабани, пір'я і трубки повертались назад. Старий священник вивчив наші пісні, жоден священник відтоді їх не знав» [6, с. 60]. Релігійний бекграунд цього персонажа позначено фарсовістю, та після глибшого прочитання стає очевидним свідомий пошук героїнею духовної істини. Металіптичний рівень прочитання образу додає особливого звучання творам, у яких цей персонаж задіяний.

Отця Тревіса називають духовним спадкоємцем отця Даміана, він так само вдумливо вникає у життя своєї пастви, керуючись у власному служінні законами любові, а не догми. У минулому отець Треверс – морський піхотинець, що охороняв Посольство США у Бейруті 18 квітня 1983 року, коли підрильник-смертник скерував на дипломатичну місію начинене вибухівкою авто. Треверс Возняк вижив, проте отримав серйозні поранення, що не дозволило йому одружитися. Він стає душею громади, за його участі відбуваються всі важливі події роману «Ла Роуз». Дистопічний характер інтерпретації католицького світогляду втілено у перебігу кохання Треверса і Еммаліне, що втілює для нього Пресвяту Діву. Проте догмати церкви, що вимагає обов'язкового цілібату від священника робить неможливим подальше служіння Треверса. На зміну Треверсу приходить отець

Дік, що носить «вишукане середньовічне вбрання із ланцюгом на поясі і черевиками, що радше нагадують домашні капці» [7, с. 345], а найголовнішу свою турботу вбачає у дотриманні чіткого розпорядку церковних мес.

Повною протилежністю отцю Даміану і Треверсу є образи отця Касіді, тупого послідовника букви церковних догматів, що скінчив свою церковну кар'єру, перекваліфікувавшись в успішного торговця, та недалекого отця Северіна Мілка, за мовчазної згоди якого четверо людей були віддані на суд лінча й повішені (роман «Голубина чума»).

Таким чином, поле наративу романів Ердріч поєднує два протилежні бачення католицьких священників, зіставляючи такі різні за своєю формою віровчення як християнство і традиційну релігію оджібва. Письменниця доходить до кульмінаційного прозріння як результату поєднання духовного дискурсу, яке видається особливо важливим з позиції її мультикультурного минулого і припускає таку собі «гру» з культурними й історичними феноменами власного родинного спадку. Поділ на ідейно-естетичні парадигми дає змогу використовувати їх як своєрідну методологічну систему координат у пошуку сакральних елементів життя персонажів. На думку Ердріч, своєрідний синтез релігійних практик дозволяє людині за критичних обставин набутти духовної суцільності, будь-який досвід має свою програму і мету, а кожна подія – власне значення у просторі національної і культурної ідентичності народу оджібва.

Ключовою проблемою, що виокремлюється у часопросторовому континуумі літературних творів про резидентські школи для індіанців є співвіднесення свого та чужого просторів існування, що призводять до зміни ціннісних модусів у житті героїв. На цьому структуруються тексти багатьох художніх творів письменників корінного походження серед яких хочеться виокремити «Оголення», що входить до збірки «Брати у зброї» Джордана Вілера і «Мене звати Сіпітза» Шірлі Стерлінг.

Якщо у «Сіпітзі» ставлення священників і монахинь до дітей відрізняється просто жорстокістю і презирством до маргінального Іншого. «Сестра Настоятелька завжди носить у рукаві ремінь, товсту шкіряну смужку із блискучою пряжкою. Якщо хтось погано себе поводить, сестра Настоятелька змушує їх витягувати вперед руки долонями вгору. Тоді вона б'є по долонях не менше десяти раз. Коли звикаєш до цього, то це вже не так боляче як перше, але руки напухають і ти не можеш стрима-

ти сліз. Після того як сестра Маура запитала моє ім'я, а я відповіла, що звати мене Сіпітза, вона просто оскаженіла, наче я зробила щось жахливе. Вона наказала ніколи не вживати його знову і знайти когось із старших сестер аби вони сказали як мене звати. Я знайшла Дороті, що лежала і читала комікси, щоб запитати її як мене звати. Вона сказала, що це має бути Марта Стоун. Повторивши це ім'я багато разів аби запам'ятати, я побігла й сказала його сестрі Маурі. Після цього вона присвоїла мені номер, це була цифра сорок три» [12, с. 18-19]. Інакшість, окремішність дітей із корінних родин сприймається уніфікованим соціумом, який представляють святі сестри, як психологічна вада варта негайного покарання.

Дисгармонійність існування з локально чужим простором спонукали дітей до обмеження спілкування із соціумом. «Сестра Маура вчила нас молитися на колінах із складеними човником руками. Вона розповіла нам про дияволів, що очікують нас із ланцюгами під нашими ліжками, щоб затягнути нас у пекло, якщо ми встанемо із ліжка вночі. Потім вона вимкнула світло і я боялася навіть ворухнутися, ба навіть вдихнути, бо боялася, що дияволи схоплять мене, якщо почують хоч звук. Я завмерла. <...> Хтось плакав, мені теж хотілося плакати та я не зронила ні звуку. Я боялася навіть піти до туалету. А вранці моє ліжко було мокре і сестра Настоятелька відшмагала мене ременем. На мене почепили знак, що я брудна сцикуха» [12, с. 19]. Резидентські школи, очолювані християнськими священниками і монахинями, формували емоційно негативний простір і стимулювали до ескапізму, заблокованості, ізоляції задля власної безпеки.

Проте навіть ескапізм не рятує дітей від сексуальних зазіхань з боку шкільної адміністрації. «Одного разу ми йшли до класу як підійшов отець Слоан й підхопив, сміючись, мене на руки ще й завдав на плече так, що мої спіднички розлетілися демонструючи усім мої панталони. На лихо сестра Маура змусила поспішати нас зранку і я не встигла вивернути речі на лице. Усі хлопці, окрім Чарлі, сміялися з мене. Я до того розсердилася, що вирішила нагострити олівця, щоб вколоти отця Слоана наступного разу як він зробить таке» [12, с. 85].

Значно жахливіші події у резидентській школі відбуваються у новелі «Оголення» Дж. Вілера. «Це було сумне, відлюдне місце. Як тільки вони увійшли у двері Мартін сказав Крісу, що йому страшно. Монахиня, що супроводжувала їх, вдарила

Мартіна палкою по обличчю за те, що той говорив мовою крі. Вночі Мартін плакав, Кріс полишив своє ліжко і прокрався повз інших плачущих дітей, щоб обійняти братика. <...> Вночі там завжди стояв плач, особливо серед молодших, які хотіли до мами чи бабусі, прагнучи опинитись деінде, тільки не в цьому жакливному будинку, де верховний бог не хотів, щоб вони говорили на крі чи залишалися індіанцями, та ще й наняв священика і монахинь, аби ті залякували і принижували їх. Це була дитяча тюрма або радше концентраційний табір, де церква прикладала максимум зусиль аби змінити їхню свідомість і життя навіки» [13, с. 161]. Апокаліптична картина резидентської школи як урбанізованого християнського топосу вимальовує соціальну ієрархічну проекцію дійсності, що очікує індіанських дітей у соціумі. Вілер навіть не дає імен сестрам і священику, оскільки вони є безликим злом, що слугує християнському богу. Автор детально описує звалтування молодшого із братів священиком за мовчазної згоди і підтримки сестер-монахинь. Але найжахливіше для Мартіна настає після того як про це довідався Кріс. Корінні суспільства традиційно демонстрували надзвичайну толерантність до нетрадиційних виявів сексуальності, чого не можна сказати про християнську цивілізацію. «Вихований» у християнській

ідеології Кріс відвертається від брата, так само як й інші «християнізовані» індіанці, що врешті призводить до смертельної хвороби і загибелі Мартіна. Школа як потенційно небезпечний простір для руйнування психіки розширюється до неокресленого простору соціуму, простору соціальної і суспільної загрози, яку репрезентують представники християнських інституцій. Саме під їхнім впливом герої значно сильніше відчують свою беззахисність і вразливість, завдяки їхньому втручанням відбувається трагедія, що полягає у неможливості для індіанця вжитися у чужий простір. Таким чином, християнська резидентська школа втілює ідею апокаліпсису з психоаналітичним концептом травми. Ці феномени, навіть затерті у пам'яті більш глобальними сучасними подіями, руйнують структуру ідентичності героїв.

Таким чином, поліфонічність образів священиків у текстах письменників Індіанського ренесансу є співзвучною поліфонії сучасного індіанського суспільства, наявність цих образів потребує глибокого життєвого й психологічного обґрунтування, вони є інструментом до усвідомлення сучасної корінної ідентичності у багатозначному оточуючому світі сучасної Північної Америки, де нащадкам колонізованих народів належить реалізовуватися і духовно і психологічно вистояти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шостак О. Г. Релігійний дискурс у творчості Луїз Ердріч/ О. Шостак// Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах: зб. наук. праць. – К.: Університет «Україна», 2013. – Вип. 27. – С. 437–457.
2. Shostak Oksana. Christian Mainstream Perceptions in Louise Erdrich's Writings/ O. Shostak / Научная дискуссия: вопросы юриспруденции, филологии, социологии, политологии, философии, педагогики, психологии, истории, математики, медицины, искусства и архитектуры: Материалы Международной науч.-практ. конф. г. Москва, 14 дек. 2013 г. – С. 69–78
3. Allen, Paula Gunn. The Sacred Hoop: Recovering the Feminine in American Indian Traditions. – Boston: Beacon Press, 1986. – 311 p.
4. Bruchac, Joseph. «Whatever Is Really Yours»: An Interview with Louise Erdrich // Conversations with Louise Erdrich and Michael Dorris. Ed. by Allan Chavkin and Nancy Feyl Chavkin. – Jackson: UP of Mississippi, 1994. – P. 94–104.
5. Burke, Brianna. On Sacred Ground: Medicine People in Native American Fiction (2011): [Електронний ресурс] / Dissertation Paper. – 157 p.

– Режим доступа: http://scholarwork.umass.edu/open_access_dissertations.

6. Erdrich, Louise. The Round House : [novel] / Louise Erdrich. – N.Y. : Harper Perennial, 2012. – 321 p.
7. Erdrich, Louise. La Rose : [novel] / Louise Erdrich. – N.Y. : Harper Collins Publishers, 2016. – 372 p.
8. King, Thomas. The Truth about Stories. A Native Narrative. – Minneapolis: University of Minnesota Press, 2008. – 172 p.
9. Momaday, N. Scott. The House Made of Dawn: [novel] / N. Scott, Momaday. – N.Y. : Harper&Row, 1968. – 212 p.
10. Momaday, N. Scott. The Man Made of Words. Essays, Stories, Passages. – Atlanta: St. Martin's Griffin, 1998. – 224 p.
11. Rolo, Mark Anthony. Louise Erdrich // The Progressive. – 2002. – Vol.66, No 44. – P. 36–55.
12. Sterling, Shirley. My Name Is Seepeetza: [novel] / Shirley Sterling. – Toronto-Berkeley: Greenwood Books. House of Anansi Press. – 126 p.
13. Wheeler, Jordan. Brothers in Arms: [novel] / Jordan Wheeler. – Toronto: Pemmican Publications Inc., 1989. – 224 p.

REFERENCES

1. Shostak Oksana. Christian Mainstream Perceptions in Louise Erdrich's Writings/ O. Shostak// Nauchnaia diskussiya: voprosy yurysprudentsyy, fylolohyy, sotsyolohyy, polytolohyy, fylosofyy, pedahohyky, psykholohyy, ystoryy, matematyky, medytyny, yskusstva y arkhytektury: Materyaly Mezhdunarodnoi nauch. – prakt. konf. Moskva, 14 dek. 2013 h. – S. 69–78.
2. Shostak O. H. Relihiinyi dyskurs u tvorchosti Luiz Erdrich/ O.Shostak// Humanitarna osvita v tekhnichnykh vyshchykh navchalnykh zakladakh: zb.nauk. prats. – K. : Universytet «Ukraina», 2013. – Vyp. 27. – S. 437–457.

ANNOTATION

O. SHOSTAK

PRIESTS AND MINISTERS IN THE NATIVE AMERICAN RENAISSANCE NOVELS

The image of a Christian martyr missionary who carries the gospel light of faith to the savages of the New World and is ready to accept terrible death from their hands for this is well distributed in literary fiction. Few readers thought about the real needs of these «savages» in this kind of education. Missionaries, despite their inability to adapt to life under the new conditions, were extremely dangerous for the indigenous peoples of both Americas, not only because they brought mortal diseases into the settlements, to which the Indians had no immunity or medicine, but also because the Christians were the embodiment of those changes that would destroy the usual Native American ways of life and change them forever.

An image familiar to many readers – that of a Christian priest – in the texts of Native American Renaissance novels was not copied by the established canons, but was expressed through the language of indigenous identity. Such prominent native writers of the day as N. Scott Momaday, Louise Erdrich, Jordan Wheeler and Shirley Sterling create in their texts the whole gallery of Christian ministers and nuns to tell about the negative influence of Christianity in the history of indigenous peoples of North America. Each of the authors gave their own vision of the New World's missionaries.

Momaday uses these images to convey the essence of the Christian dogma Western civilization brought by the conquerors. Such civilization is not more than an ideological fiction, which involves giving preference to a handful of alien people's values, the ideas of which do not matter much beyond the context of conquest. Erdrich's novels' narrative field combines two opposite views on Catholic priests, as different in their doctrinal forms as Christianity and the traditional Ojibwa religion. The writer comes to this insight after combining spiritual discourses, which are particularly important from the standpoint of the multicultural past. It might be seen as a kind of «game» with the cultural and historical phenomena of her own family heritage.

This division upon ideological and aesthetic paradigms makes it possible to use those «games» as a methodological coordinate system in finding sacred elements of the characters' lives. According to Erdrich, a synthesis of religious practices allows a person to acquire spiritual continuity under critical circumstances; any experience has its own program and purpose, and each event is of vital importance in the space of the national and cultural identity of the Ojibwa people.

Images of Christian ministers in the texts of Jordan Wheeler's Exposure and Shirley Sterling's My Name Is Seepetza are connected to the painful experience of Indian children in Boarding Schools, created by the US and Canadian governments to «civilize savages». Residential schools and their Christian administrators represented a humiliation of indigenous human rights, as well as a complete denial of all that being an Indian means for Native Americans.

Key words: Native American Renaissance, Indigenous identity, Native American literature, Christian priests, Indian residential schools.